Uçýan tarelka / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar,Kitapcy,Satiriki hekaýalar,Türkmen dili
написано kitapcy | 23 января, 2025
Uçýan tarelka / satiriki hekaýa UÇÝAN TARELKA

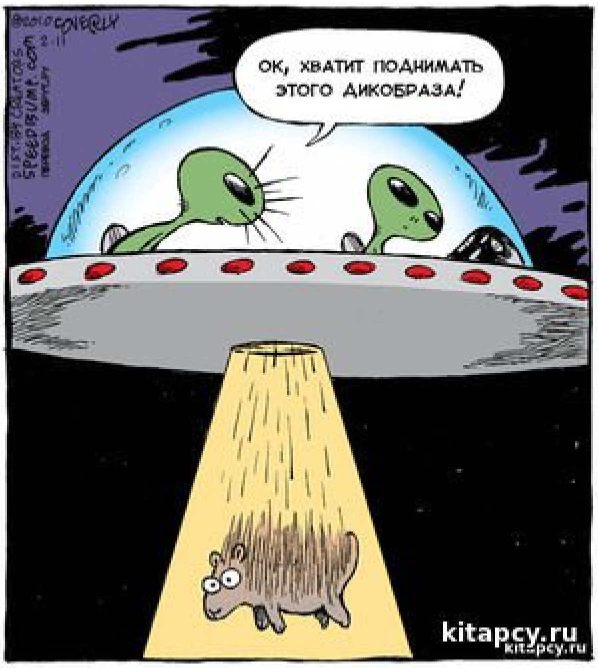

Raýon gazetinde okan täsin habarym meni bir hili oýlandyrdy. Uludan demimi alyp, zöwwe ýerimden galanymy özümem duýmandyryn. Görseñizläñ, gum içinde ýerleşýän Görelde obasynyñ gaýra gyrasyna uçýan tarelka gonanmyş. Eý, ho-o! Ony hakyt gözleg-burawlaýyş kontorasynyñ bir şofýory görüpdir. Adyna-da Meretdurdy diýýärler oñ. Abraýly sowet metbugatynda çykan makala ynamsyzlyk etmäge mende esas ýok. Onsoñam soñky döwürde başga planetalylar özleriniñ tarelkasy bilen o ýere gonanmyş, bu ýere gonanmyş diýen ýaly habarlar häli-şindi eşidilip dur. Hamana diýersiñ, biziñ planetamyza bal çalnan ýaly. Bu ýerdäkileriñ özleri oñuşman, biri-biri bilen gyrlyşyp ýörler. Siziñki näme diýsene, ýa mesligiñize çydañzokmy? Habarlary ýokdur, iş salyşýanyñ ýerliler bolsa, derrew planetañdan dynarsyñ. Hawa, biziñkileri kän bir öwrenişdiribirligi ýokdur.
Kelläme bir ajaýyp pikir geldi, özem şo tarelkalar bilen baglanyşykly. Has dogrusy, bir zadyñ kül-külüne düşdüm. Hudaýa şükür, häzir biziñ ýurdumyzda dört tarapyñam açyk, azar berýän

ýok. Näme hokga çykaryp bilseñ çykarybermeli. Käbir edaralar, hatda aýry-aýry adamlar hem daşary ýurtlar bilen kontraktdyr şertnama baglaşyp hezil edişip ýörler. Öñler beýle-beýle zatlara ýol berilmezdi, o hakda pikir etmegem gorkulydy. Bir topar býurokratik germewler öñüñe böwet bolardy. Ynha, indi welin hezillik. Arzuw edilen ajap zamana geldi!
Näme üçin daşary ýurtlar bilen şertnama baglaşyp bolýa-da, başga planeta bilen bolmaýamyş, hä?! Garagyna gül salarys. Hawa, daş ederis ony. Gaty gidiberseler, bular ýaly täzelik üçin hökümet maña serpaýam ýapmaly bolar. Ýyldyzjyk dakaýanda-da gelişmän duranok.
Men öýden-öwzardan bizar bolup, gitdim ýañky tarelkañ gözlegine. Görelde obasynyñ gaýrasynda bir hepde töweregi boldum. Görem zadym bolmady. Arasynda iýer-içer ýaly zat alaýyn diýip öýe bardym. Keýwanym iñirdäp başlady.
– Nirä ýitirim bolýañ? Öýüñe bir köwlenjek borlar wagtynda. Başyñy alýañ ötägidýäñ ýöne. Näme, bi, çagalar ýeke meñkimi?..
Akgañlañ ýanynda bahana gytmy. Başga bir zat diýip güwledip goýberdim. Oña dogryñy aýtsañ, derrew dünýä jar edäýer. Ýok, entek bu zatlary özüm bilen Hudaýdan başga hiç kim bilmeli däldir.
Bir zada göz dikip garaşsañ erbet bolýan eken. Uçýan tarelka gijelerine düýşüme-de girip çykdy. Bolsa-da, ahyry yhlasym ýerine düşdi how.
Ynha, dañyñ ümüş-tamşynda, geldi, gündogae tarapdan bir zat süýnüp. Onuñ daşyna bir hili kümüş çaýylan ýaly, lowurdap gözüñi alyp gelýär. Geñ göräýmeli, nähili mähnet zat hem bolsa, sesi ýok. Gitdigiçe pessaýlap elli ädim ilerimde gondy. Näçe gün bäri garaşyp ýörenem bolsam, birden baraýmaga eýmendim. Sen-men ýok, alyp gidiberseler näderin. Aý, nirä barsañam şu ýerden erbet däldir-le. Onsoñam "Töwekgeliñ işini Tañry oñar" diýipdirler. Bagty synap göreýin. Wiý, ýogsa-da olar bilen haýsy dilde düşünişip bolarka. Men-ä öz ene dilimde gürlärin. Düşünmeseler öwrensinler, ýogsa-da gonmasynlar biziñ diýara. Türkmen diliniñ döwlet dili bolanlygyny, goý, başga planetalylar hem bilsinler. Ýaýdanjyrap, bardym tarelkañ duran ýerine. Ardynjyradym. Telegraf sütüni ýaly, şilliñ uzyn bir zat çykdy, ýañkyñ içinden. Görenimden endamym jümşüldäp gitdi. Lap edip aýtdygym däl, edil azot içen ýaly, boýy üç metr gowrak bar. Kellesem kesek gysan ternä çalymdaş, süýnmek. Reñki dagysy näteñet. Göm-gök-laý, üç sanam gözi bar. Olaryñ

biri ýazzy maňlaýynda ýerleşýär. Özem çyra ýaly lowurdap dur. Elindäki kiçijik gutujygyny maňa tarap öwürdi welin, ýylan gören serçe ýaly, duran ýerinde doňaýdym. Gorkymdanmy-nämemi, sesim bir hili bazzyk-buzzugrak çykdy.

– Essalawmaleýkim, Göguzyn aga!

Ol meniň bilen elleşip salamlaşdy. Soň näme-nämän bolanyny bilemok. Bir özüme gelsem korablyň kabinasynda otyryn. Olar üç dagy bar eken. Öwrenişseň gaty bir gorkunjam däl ekenler-laý. Ýerdäki adamlaň bir enteginden-ä ýüz esse gowy, sähel zat üçin jabjynyp ýüzüňi alyp duranoklar. Bä, olaryň ýeserdigini, derrew türkmençe gürläp başladylar. Şeýle bir arassa gürleýärler welin, bi, işigaýdanlaň aňyrsy türkmen bolaýmasyn diýen pikirem kelläme geldi. Meni öz planetalaryna gezelenje çagyrdylar. Neden, bilet tapdyrarmyka diýipdim. Hernä wagtynda dilimi dişläpdirin. Ondan-mundan gürrüň edip, men ahyry öz matlabymy aýtdym. Meniň bilen ilki elleşip görşen:

– Şertiňi aýt – diýdi.

Öňden ýüregimde besläp ýören arzuwym bardy. Parahorlardan, býurokratlardan… dynmaly. Goja ýeri şolardan arassalamaly. Nebsimi şaglatmaýyn, hemmesini birden däl.

– Raýonymyzy parahorlardan saplap berseňiz. Häzirlikçe bolany şo.

Gürrüňdeşlerimiň gülküsi oturan korablymyzy lerzana getirdi. Soňra olar öz aralarynda nämedir bir zatlar gürleşdiler. Haýsysynyň ýüzüne seretjegimi bilmän, gözümi elek-çelek edip aňkaryldym. Bolsa-da, derrew ylalaşyga geldik. Ýeriň ýeke-täk wekili hökmünde resmi ýagdaýda şertnama gol çekdim-de, hoşlaşyp düşüp galdym.

Şondan birki gün soň raýonymyzdan o ýitipmiş, bu ýitipmiş diýen howsalaly habar eşidilip başlady. Meniň welin içim gülýärdi. Öz obamyzyň başlygyny-ha ilki apardylar. Dagy näme, her beren mellek ýeri üçin müňläp-müňläp kakdy kolhozçylardan.

Bir gün işden gelsem, seni prokuror çagyrýa diýip aýalym aglaýhak bolýar.

– Arada näçe günläp ýitdiň welin, bir ýykan-ýumranlyk edensiň. Çagajyklam atasyz galjak-da. Gidersiň indi aýagyňy sallap. Wah, şor maňlaý…

Hernä mertsiränem bolsam, gitdim bir iňkise. Be, prokurorlaň başga planetalylar bilenem gatnaşygy barmykan-aý?! Hyýk, o tarelkaly gelenler diliniň eýesi däl ekenler-ow. Bi, indi meni yrsarap basaýmasa ýagşydyr. Bardym, içimi gepledip. Ol meni

güler ýüz bilen garşylady, nirede oturtjagyny bilmedi. Öňümde kişmişli çaý goýdy. Bu zatlaryň yzy näme bilen gutararka, alla janlarym. Ol menden zat gizläp oturmady, göni gürrüň etdi.
– Gardaş, ýagdaýa düşün. Men şun daň bilen başga planetadan geldim. Raýonymyzyň ýolbaşçylarynyň köpüsi şol ýerde. Kökerlip goýlan ýaly. Uly başlygymyzy dagy kurortda dynç alyp ýören ýerinden ýygnaýypdyrlar. Pahyr "Men olar ýaly zat edemok" diýip sypjak bolýar-aý. O zaňňarlara ähli zat aýan eken. Alyjylar jemgyýetiniň başlygynyň ýakasyndan tutup ýaňkyň ýanyna eltdiler welin, görgüli özünden gidäýdi. Milisiýanyň naçalniginiň-ä özi boýun aldy oturyberdi, gyssadylar welin. Etrap sowetiniň başlygam näçe adama binobat maşyn berip çilen eken, hersinden ep-eslijäni. Siziň kolhoz başlygyňyzam şo ýerde, mellek…
Hemme zat düşnükli. Şeýdip raýonymyzy, ýok, respublikamyzy, tutuş dünýäni parahorlardan arassalasak, gör, nähili oňat bolar. Indiki gezek býurokratlaryňky. Ýogsa-da, bi, prokuroryň özi nädip sypdyka? Ýa hiç kimden hiç zat alanokmyka?! Içimden edip oturan pikirini daşyma çykaraýypdyryn.
– Menem ölümiň öýünde sypdym. Prokuror bolamsoň kanunlara beletdär-aý. Onsoňam bir iş edilende hemme tarapy seljerilýändir. Göz ýumup, basylyp oturlandyr öýtme…
– Gözüň aýdyň, sag-aman gelen bolsaň – diýip, men turmakçy boldum.
– Şertnama ýanyňdamy? Şony yzyna gaýtarsaň-a ikimize-de ep-eslije düşjek. Pikirlen. O ýerdäki, bendilikde oturanlar boýurganyp-boýurganyp haýyş etdiler, how. Rehimiň insin, gardaş…
Ikirjiňlenip elimi owkalaşdyrdym. Meniň bolup durşuma ol özüçe düşündi.
– Alada etme, almalyja zady olardan özüm alaryn, garaklaryna basyp. Tejribe köpdür. Sen ýöne razyçylyk berseň bolýa…
Prokurordan puryja alyp öýe gaýtdym. Gözümiziň ody alnypdyr, göni gaňyrşyna gaýtmaga gorkdum, gapjaýmagy mümkin.
Be, dogrudan hem şertim şahyma edäýsemmikäm?! Aý, ýok, şolar tetelliň pulam gerek däl, özem.
Ýöne meni häzir başga bir zat biynjalyk edýär. Olar hernä şol ýerini bir parahorlaň mesgenine öwräýmezler-dä?! Berim gökden ýol-a ýasaýandyr. Satiriki hekaýalar